

ACTUELE DROOGTE 2022

Na 2018, 2019 en 2020 heeft Nederland in 2022 opnieuw te maken met droogte en watertekorten. In deze notitie willen we de WWS informeren over de actuele droogtesituatie en de inzet van de Unie daarbij.

Door de aanhoudende droogte is de Landelijke Coördinatiecommissie Waterverdeling (LCW) per 3 augustus 2022 opgeschaald naar niveau 2. Door het grote neerslagtekort, de lage rivierafvoeren en de grote

watervraag is er sprake van een watertekort. Hierdoor is besloten om de waterverdeling de komende weken vanuit het Managementteam Watertekorten (MTW) te coördineren. Dit betekent dat de waterschappen, de provincies, de betrokken ministeries en de drinkwaterbedrijven in gezamenlijkheid zowel nationaal als regionaal de verdeling van het water bespreken en dit zorgvuldig op elkaar afstemmen. In de [Droogtemonitor](#) treft u een uitgebreide analyse van de huidige droogtesituatie aan. Deze Droogtemonitor wordt wekelijks geactualiseerd en gepubliceerd.

De scheepvaart, de landbouw en de natuur lijden zichtbaar onder de uitzonderlijke droogte en de lage waterstanden in rivieren, beken en sloten. De droogte manifesteert zich met name in het Zuiden en Oosten van Nederland. Hier zijn op grote schaal onttrekkingsverboden uit oppervlaktewater ingesteld. Voor de scheepvaart geldt dat schepen door de lagere waterstand niet meer optimaal kunnen worden beladen en dat ook de wachttijden bij de sluizen toenemen.

Ook de waterkwaliteit staat onder druk vanwege de geringe aanvoer in combinatie met een verhoogde watertemperatuur. In West-Nederland is sprake van toenemende verzilting omdat minder water vanuit de rivieren beschikbaar is om het zeewater terug te dringen. De watervoorraad in het IJsselmeergebied is nog voldoende om aan de watervraag te voldoen. Door de droogte zijn de grondwaterstanden met name in Zuid- en Oost-Nederland zeer laag voor de tijd van het jaar. Voor de landbouw dreigt de gewasgroei te stagneren, met name in gebieden waar geen wateraanvoer en beregening mogelijk is.

Tot nu toe zijn de gevolgen voor de natuur beperkt gebleven, maar die worden wel steeds zichtbaarder nu de droogte aanhoudt. Dat is o.a. te zien bij beken, vennen en nevengeulen waar het waterleven droog valt. De zwemwaterkwaliteit gaat door de warmte en droogte achteruit en op diverse plaatsen is sprake van botulisme en blauwalg.

Verdringingsreeks droogte

De effecten van de droogte worden steeds meer merkbaar, op dit moment met name voor de scheepvaart, de agrarische sector en de natuur. Het gaat tot nu toe vooral om categorie 4 van de in de Waterwet vastgelegde landelijke verdringingsreeks. Het watertekort zou de komende weken meer maatschappelijke belangen kunnen gaan raken. Voor sommige gebieden die volledig afhankelijk zijn van neerslag zoals de hogere zandgronden kan helaas niet veel méér gedaan worden dan het zo veel mogelijk vasthouden van water.

In de achtergrondinformatie treft u de verdringingsreeks aan, die bij de verdeling van het beschikbare water in acht wordt genomen. Door de verdringingsreeks is op voorhand duidelijk welke functies vóórgaan als onvoldoende water beschikbaar is voor alle functies. Binnen deze kaders maken Rijkswaterstaat, provincies en waterschappen regionaal afspraken, die recht doen aan de per regio verschillende kenmerken zoals de mogelijkheden tot aanvoer van water, bodemgesteldheid, type natuur en economische belangen. Het doel is daarbij om maatschappelijke en/of economische schade zoveel mogelijk te beperken.

Genomen maatregelen

Naar aanleiding van de droogte in 2018 heeft de Beleidstafel Droogte een groot aantal verbetermaatregelen geformuleerd. Veel daarvan zijn inmiddels gerealiseerd, bijvoorbeeld betere informatievoorziening over verzilting en de grondwatersituatie. Voor de overige, meer structurele maatregelen in het watersysteem is het helaas nog te vroeg om er nu al de vruchten van te kunnen plukken.

De waterschappen en Rijkswaterstaat houden door middel van peilbeheer en extra wateraanvoer de situatie beheersbaar. Daartoe zijn onder andere de volgende maatregelen genomen:

- Op dit moment wordt het IJsselmeer op een zo hoog als mogelijk waterpeil gehouden, zodat de noord(westelijke) waterschappen dit water kunnen inlaten.
- De Klimaatbestendige wateraanvoer (KWA) is sinds 18 juli opgestart om water aan te voeren naar West-Nederland. Dat betekent dat extra water vanuit het Amsterdam Rijnkanaal en de Lek het gebied van de West Nederland wordt ingelaten om de verzilting te bestrijden.
- Er zijn tijdelijk pompen geplaatst bij de Twentekanal en langs de IJssel.
- Bij diverse sluizen gelden schutbeperkingen voor de scheepvaart om water vast te houden en verzilting tegen te gaan.
- In grote delen van het zuiden en oosten van het land (met name Zeeland, Limburg en de Achterhoek) hebben de waterschappen een verbod ingesteld voor het onttrekken van oppervlaktewater.

Inzet Unie van Waterschappen

Net zoals de afgelopen jaren heeft het Uniebureau bij droogte en (dreigende) watertekorten intensief contact met de droogte- en communicatiemedewerkers van de waterschappen. Ter voorbereiding op het droogteseizoen heeft de Unie in maart een startbijeenkomst georganiseerd voor de waterschappen om de laatste ontwikkelingen in het droogtedossier te bespreken en de samenwerkingsafspraken langs te lopen. Tijdens het droogteseizoen van 1 april tot 1 oktober wordt de relevante informatie over en weer uitgewisseld via watercrisis@uvw.nl.

Verder is de Unie van Waterschappen lid van de Landelijke Coördinatiecommissie Waterverdeling (LCW) en hebben we ook als er niet is opgeschaald intensief contact met de collega's van Rijkswaterstaat en het Watermanagementcentrum WMCN. Bij toenemende risico's op watertekorten wordt er opgeschaald naar niveau 2 en wordt het Managementteam Watertekorten (MTW) actief. Daarin is de Unie op directieurniveau vertegenwoordigd. Het MTW wordt voorgezeten door de directeur-generaal van Rijkswaterstaat en bestaat verder uit deelnemers van het KNMI, het IPO, de ministeries van IenW, LNV, EZK en Vewin. Als de droogte en watertekorten tot maatschappelijke ontwrichting kunnen gaan leiden, wordt er opgeschaald naar niveau 3. In dat geval komt de regie bij de veiligheidskolom te liggen en wordt het MTW adviserend. In bijlage 2 is de landelijke overlegstructuur rond de droogteproblematiek weergegeven.

De Unie heeft nauwe contacten met de verschillende media over de droogte en levert samen met de waterschappen input voor diverse reportages over de watertekorten, droogtegevoelige veendijken, beregeningsverboden en blauwalgen. Er is een goede samenwerking en afstemming met de woordvoerders van de waterschappen en met de collega's van Rijkswaterstaat en het ministerie van IenW.

Hoe verder?

Het KNMI verwacht dat het warme, droge weer in ieder geval aanhoudt tot begin september en dat we daarna enige neerslag (onweersbuien) en een geleidelijke afkoeling kunnen verwachten. De waterschappen en Rijkswaterstaat monitoren de situatie nauwlettend. Met de genomen maatregelen slagen ze er in om de situatie beheersbaar te houden. Dat doen ze in goede samenwerking met alle betrokken partijen. In gezamenlijkheid wordt er alles aan gedaan om de droogte het hoofd te blijven bieden en de effecten voor de maatschappij zo beperkt mogelijk te houden.

Achtergrondinformatie:

Landelijke Verdringingsreeks

Overlegstructuur en opschaling Watervdeling en droogte

